

KONTROLLUTVALGET I EIDE KOMMUNE

Eide, 15.08.2017

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: 4/17

TID: 29.08.2017 kl. 12:00

STED: Kommunestyresalen, Eide rådhus

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR. TITTEL

PS 16/17 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 24.MAI 2017

PS 17/17 ORIENTERING OM KOMMUNEREFORMEN

PS 18/17 KONTROLLUTVALGET SIN VIDERE OPPFØLGING AV KOMMUNEREFORMEN

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møte, kan dette gjøres under **Eventuelt**.

Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 14 52, evt. mob. 991 60260

E-post: sveinung.talberg@molde.kommune.no

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Kåre Vevang (s)
leder

Sveinung Talberg
rådgiver

Kopi:

Ordfører

Rådmann

Møre og Romsdal Revisjon IKS

EIDE KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe: 2017-1551/04
Arkiv: 033&17
Saksbehandler: Sveinung Talberg
Dato: 15.08.2017

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 16/17	Kontrollutvalget	29.08.2017

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 24.MAI 2017

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 24.mai 2017 godkjennes.

Til å signere protokollen sammen med møteleder velges:

1. ....
2. ....

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Protokollen er tidligere utsendt. Det er ikke fremkommet merknader til protokollen. Protokollen godkjennes formelt i påfølgende møte samtidig som det velges to medlemmer til å signere protokollen sammen med møteleder.

Sveinung Talberg
rådgiver

MØTEPROTOKOLL

Møte nr: 3/17
Møtedato: 24.5.2017
Tid: Kl. 12.00 – kl. 13.50
Møtested: Nye Formannskapssal, Eide rådhus
Sak nr: 12/17 – 15/17
Møteleder: Kåre Vevang, leder (Ap)
Møtende medlemmer: Synnøve Egge, nestleder (H)
Oddbjørg Hellen Nesheim (Ap)
Bjørn Ståle Sildnes (Ap)
Forfall: Willy Farstad (H)
Ikke møtt: Ingen
Møtende vara: Tore Melland (H)
Fra sekretariatet: Jane Anita Aspen, daglig leder
Fra revisjonen: June Beøy Fostervold, regnskapsrevisor
Av øvrige møtte: Egil Strand, ordfører.
Ole Bjørn Moen, rådmann
Lill Tove Gammelsæter, leder regnskapsavdelingen

Lederen ønsket velkommen og ledet møtet.

Det fremkom ingen merknader til innkalling og sakliste. Innkalling og sakliste ble godkjent. Undervegs i møte ble det fremmet forslag om en ekstra sak, 16/17 Eventuelt.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR. TITTEL

PS 12/17	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 3. APRIL 2017
PS 13/17	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 14/17	EIDE KOMMUNE – ÅRSREGNSKAP FOR 2016
PS 15/17	OPPFØLGINGSLISTE
PS 16/17	EVENTUELT

PS 12/17	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 3. APRIL 2017
----------	---

Kontrollutvalgets vedtak:

Protokollen fra møte 3. april 2017 godkjennes.

Til å signere protokollen sammen med møteleder velges:

1. Bjørn Ståle Sildnes
2. Oddbjørg Hellen Nesheim

Kontrollutvalgets behandling:

Det fremkom ingen merknader til protokollen fra møte 3.april 2017.

Leder fremsatte forslag om at Bjørn Ståle Sildnes og Oddbjørg Hellen Nesheim velges til å underskrive protokollen sammen med møteleder.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med framlegg framsatt av leder i møtet.
(5 voterende)

PS 13/17	REFERAT OG ORIENTERINGER
----------	--------------------------

Kontrollutvalgets vedtak:

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling:

Sekretæren gikk gjennom referat- og orienteringssakene, utvalgsleder og rådmann kommenterte i forhold til sakene.

Referatsaker:

- RS 08/17   **Kontrollutvalget i Eide - Årsmelding 2016**
Protokoll fra Eide kommunestyre 30.03.2017, sak 17/10.
- RS 09/17   **Saker fra Fellesnemnda som krever likelydende vedtak i kommunestyrene**
Protokoll fra Eide kommunestyre 30.03.2017, sak 17/11.
- RS 10/17   **Svanpro AS – Krav om nytt vedtak for kommunal garanti**
Protokoll fra Eide kommunestyre 30.03.2017, sak 17/12.
- RS 11/17   **Revidering av reglement for råd og utvalg og delegeringsreglement**
Protokoll fra Eide kommunestyre 30.03.2017, sak 17/16.
- RS 12/17   **Medarbeider- og brukerundersøkelser 2016**
Protokoll fra Eide kommunestyre 11.05.2017, sak 17/20.
- RS 13/17   **Etiske retningslinjer for Eide kommune - revisjon av Eide kommunes personalhåndbok kap. 14**
Protokoll fra Eide kommunestyre 11.05.2017, sak 17/21.
Rådmann Ole Bjørn Moen opplyste at hoveddelen av personalhåndboken kommer til behandling i neste kommunestyremøte, etter at nytt administrasjonsutvalg har fått uttalt seg.
- RS 14/17   **Tilsettingssaker - saksgang og beslutningsmyndighet. Revisjon 2017 av Eide kommunes personalhåndbok kap. 1**
Protokoll fra Eide kommunestyre 11.05.2017, sak 17/22.
- RS 15/17   **Revidering av kommunens energi og klimaplan**
Protokoll fra Eide kommunestyre 11.05.2017, sak 17/24.
Ole Bjørn Moen beklager at det står feil i rådmannens saksframlegg vedr. at kontrollutvalget hadde antydnet at Energi og klimaplanen burde justeres i forhold til kommunes ambisjonsnivå og kapasitet.
- RS 16/17   **Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet**
Brev fra oppdragsansvarlig revisor, datert 21.04.2017.

Orienteringssaker:

- OS 13/17   **RS 17/1 Kontrollrapport 2016 - skatteoppkreverfunksjonen for Eide kommune**
Protokoll fra Eide kommunestyre 30.03.2017.
- OS 14/17   **RS 17/2 Protokoll fra møte i kontrollutvalget i Eide 07.02.17**
Protokoll fra Eide kommunestyre 30.03.2017.
- OS 15/17   **RS 17/3 Protokoll fra styremøte i Kontrollutvalgsssekretariatet for Romsdal**
Protokoll fra Eide kommunestyre 30.03.2017.
- OS 16/17   **Årsrapport og årsregnskap skatt for 2016**
Protokoll fra Eide kommunestyre 30.03.2017.
- OS 17/17   **Temadel og Spørrehalvtime**
Protokoll fra Eide kommunestyre 11.05.2017.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 14/17	EIDE KOMMUNE – ÅRSREGNSKAP FOR 2016
-----------------	--

Kontrollutvalgets uttalelse:

Kontrollutvalget har i møte 24.05.2017 i sak 14/17 behandlet Eide kommunes årsregnskap for 2016.

Grunnlaget for behandlingen har vært kommunens årsrapport og årsregnskap for 2016. I tillegg har en revisors beretning datert 9.mai 2017. I tillegg har revisjonen og rådmann supplert utvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger i møte.

Årsregnskapet inneholder de oppstillinger og noter som er Lov- og forskriftsbestemt. Årsregnskapet er avlagt 31.03.2017 av rådmann og leder regnskapsavdelingen. Frist for å avlegge regnskapet er etter forskriftene 15.02.2017.

Eide kommunes driftsregnskap for 2016 viser kr 202 287 502 til fordeling til drift, og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 987 293. Netto driftsresultat er negativt med kr 7 153 593.

Mange driftsenheter har også i 2016 hatt utfordringer med å holde budsjettet. Resultatet på enhetsnivå utgjør ifølge rådmannens årsrapport et merforbruk på 8,7 mill. kr. Dette er et avvik på 4,5 % i forhold til budsjettet. Kommunen har et negativt netto driftsresultat på 7,4 mill. kr, som utgjør minus 1,6 % av driftsinntektene. Dette bør minimum være i pluss med 1,75 %. Kommunen har de 6 siste år hatt et netto driftsresultat som ligger under anbefalt nivå.

Kontrollutvalget merker seg at det ikke er samsvar mellom skjema 1 B i regnskapet og tilsvarende oppstilling i rådmannens årsberetning. Dette bør være sammenlignbart ellers er det ikke konsistens mellom årsberetning og årsregnskap.

Etter revisjonens mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

kontrollutvalget at årsregnskapet gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Eide kommunes virksomhet og for kommunen sin økonomiske stilling pr. 31.12.2016.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Eide kommune for 2016 slik det er avlagt.

Kontrollutvalgets behandling:

Rådmann Ole Bjørn Moen startet orientering med at differansen mellom utgifter og inntekter er negativt med 7,1 mill. kroner (netto driftsresultat). Kommunestyret er informert om ubalansen, og har valgt å benytte disposisjonsfondet. Dersom kommunen skulle nå Teknisk beregningsgrunnlag sitt måltall om et netto driftsresultat på 1,75%, så måtte Eide kommune hatt et positivt resultat på 5 mill. kroner.

Rådmannen vektlegger at kommunen har en usunn økonomi.

Av forhold som trekker i positiv retning, så nevner rådmannen at Eide kommune ikke har et negativt premieavvik. Kommunen har amortisert årlige pensjonskostnader. Dette er en styrke for regnskapet.

Utvalgsleder stilte spørsmål om medlemskapet i Orkidè. Rådmann Ole Bjørn Moen opplyser at kommunen er utmeldt fra Orkidè fra 2016. Det var 1 års oppsigelsesfrist.

Rådmannen sier at ved en inkurie mangler kontrollutvalget i organisasjonsoversikten i årsrapporten.

Kontrollutvalget etterlyser noe mer konkretisering av avvik på enhetene.

Björg Åsebø, lønnskonsulent, var inne i møte og svarte på et spørsmål fra utvalget om lønnskostnader også føres etter anordningsprinsippet. Åsebø opplyser at variabel lønn ikke periodiseres, men det blir hvert år ført lønn for 12 mnd. Sekretær viste til at en kommune i distriktet har gjort en endring i forhold til dette i 2016. Eide kommune har foreløpig ikke planer om å endre rutinene.

Regnskapsrevisor June B. Fostervold informerte om at det er flere revisorer som har arbeidet med revidering av Eide kommune sitt regnskap. Fostervold informerte om noen av kontrollene som er gjort, og kunne opplyse at det ikke var funnet noen vesentlige avvik.

Rådmann Ole Bjørn Moen, leder for regnskapsavdelingen Lill Tove Gammelsæter og regnskapsrevisor June B. Fostervold, svarte på spørsmål fra kontrollutvalget undervegs i orienteringen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets forslag til uttalelse (5 voterende)

PS 15/17	OPPFØLGINGSLISTE
----------	------------------

Kontrollutvalgets vedtak:

Full gjennomgang av oppfølgingslisten ble utsatt til neste møte.

Kontrollutvalgets behandling:

og barnehage i Eide kommune»

Rådmann Ole Bjørn Moen understreker at PPT sliter med rekruttering av spesialpedagoger. De har lyst ut flere ganger uten å lykkes, og opplever at når de lyser ut så konkurrerer de med andre om de samme fagfolkene. Det er 2 vakante stillinger. De klarer derfor ikke å ta unna alle tilmeldingene. De sliter også med å gjennomføre de spesialpedagogiske tiltakene.

De har også arbeidet med å endre oppmeldingsrutinene til PPT, og har konferert med andre PPT om hvordan de gjør dette.

Rådmannen vil ha en oppfølgingssamtale med daglig leder og styreleder om situasjonen. Når kommunen sliter slik med rekrutteringen, så må en vurdere om det er riktig å betjene andre (Gjemnes kommune og fylkeskommunen).

Rådmannen viser ellers til PPT sin årsmelding og understreker at de ansatte hos PPT har god kompetanse i PPT, de har både logoped og kliniske pedagoger.

Utvalget utsatte full gjennomgang av oppfølgingslisten til neste møte.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med framlegg framsatt i møtet.
(5 voterende)

PS 16/17	EVENTUELT
----------	-----------

Økonomirapportering 1. tertial 2017

Rådmann Ole Bjørn Moen gav utvalget en gjennomgang av økonomirapportering 1. tertial 2017 pr. 30.4.2017.

Rådmannen opplyser at det i budsjettet opprinnelig var lagt inn 9,4 mill. kroner i bruk av disposisjonsfond. I tillegg er det gjort et vedtak om 629 000,- som også går på bruk av disposisjonsfond.

Slik det ser ut nå så er prognosen et merforbruk på ca. 4 mill. kroner i 2017.

Det er 4-5 enheter som merker seg ut med en prognose for merforbruk:

1 mill. kroner barnevern (Kultur og familieenheten)

500 000.- barnehagene. Dette skyldes bl.a. endring i sentralt regelverk for lavere satser for foreldre med lav betalingsevne, samt søskenrefusjon-

982 000.- Eide barneskole. (assistenter)

876 000.- Heimetjenesten. Økt brukerbehov.

Rådmannen er bekymret for den økonomiske situasjonen.

Moen kan ellers opplyse at sykefraværet har gått ned.

Rådmannen svarte på spørsmål fra utvalget undervegs i orienteringen.

Flytte dato for felles kontrollutvalgsmøte for Fræna og Eide?

Sekretariatet hadde stilt spørsmål om en burde flytte felles kontrollutvalgsmøte, da det 7.juni skal arrangeres en tettstedskonferanse i Rauma der flere politikere og deler av administrasjonen skal delta. Ut fra de tema som er ønskelig å ta opp på det felles kontrollutvalgsmøtet, så er en avhengig av deltagelse også fra administrasjonen. Sekretær hadde med seg forslag om to datoer fra kontrollutvalget i Fræna; 27. juni eller 29. august.

Kontrollutvalgets behandling

Kontrollutvalget diskuterte datoene fra kontrollutvalget i Fræna. Det ble slått fast at 27. juni ikke passet for flere medlemmer. Primært ønsket også kontrollutvalget i Eide at det felles kontrollutvalgsmøtet ble avviklet i juni, men ikke så sent som foreslått dato, for da var noen startet på ferie.

Konklusjon

Av de foreslåtte datoene fra kontrollutvalget i Fræna, så foreslår Eide 29. august. Sekretariatet blir bedt om å videreformidle dette til alle kontrollutvalgsmedlemmene i de to utvalgene.

Kåre Vevang
leder

Synnøve Egge
nestleder

Bjørn Ståle Sildnes

Oddbjørg Hellen Nesheim

Tore Melland

Jane Anita Aspen
sekretær

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 17/17	Kontrollutvalget	29.08.2017

ORIENTERING OM KOMMUNEREFORMEN

Sekretariatets innstilling

Redegjørelsen fra prosjektleder tas til orientering.

Saksopplysninger

Bakgrunn for reformen

Stortinget ga i juni 2014 tilslutning til å gjennomføre en kommunereform, og regjeringen sitt mål er at ny kommunestruktur skal være på plass fra 2020. I Norge er det i dag 428 kommuner, og 36 av disse ligger i Møre og Romsdal fylke.

Alle landets kommuner ble høsten 2014 invitert til å starte prosesser for å avklare om det er aktuelt å slå seg sammen med nabokommuner, med mål om å fatte vedtak innen 1. juli 2016. Våren 2017 vedtok Stortinget ny kommunestruktur.

Målet med reformen er å skape større og mer robuste kommuner, som skal være bedre i stand til å håndtere fremtidens utfordringer og flere nye oppgaver på en god måte. Innbyggerne skal sikres gode og mer likeverdige tjenester, og kommunene skal være bærekraftige og økonomisk solide i et langt perspektiv. De nye kommunene skal være i stand til å drive en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling. Kommunereformen skal også bidra til styrking av kommunestyrets kontroll bl.a. ved å redusere behovet for interkommunale løsninger (økt lokaldemokrati).

Arbeidet med kommunereformen i Eide

I 2015 og 2016 ble det arrangert folkemøter i ulike deler av kommunen. En innbyggerundersøkelse ble gjennomført våren 2015 i regi av NIVI/Respons, og den 25. april 2016 ble det holdt en rådgivende folkeavstemning der innbyggere kunne stemme over fire ulike alternativer.

Intensjonsavtaler

Forhandlingsutvalget ble etablert av kommunestyret 28.april 2016.

Forhandlingsutvalget gis mandat til å starte innledende samtaler med Fræna med utgangspunkt i inngått intensjonsavtale. Forhandlingsutvalget håndterer eventuelle andre henvendelser.

24. mai 2016 ble det signert en ny intensjonsavtale mellom Eide og Fræna.

Vedtak i kommunestyret

Kommunestyret i Eide har vedtatt at kommunen skal danne en ny kommune i felleskap med Fræna fra 01.01.2020. Det endelige vedtaket ble fattet i Eide kommunestyre (PS 16/82) den 16. juni 2016 der Eide kommunestyre gjør endelig vedtak på å gjennomføre en kommunesammenslåing med Fræna kommune fra 01.01.2020.

Interimfellesnemnd/Fellesnemnd

Til å forberede en sammenslåing ble det i kommunestyret den 20.10.2016 valgt fellesnemnd for Fræna og Eide. Fellesnemndas oppgave er å forberede, samordne og gjennomføre arbeidet med å etablere og bygge den nye kommunen. Dette inkluderer forberedende arbeid med økonomiplan og budsjettet for det første driftsåret etter kommunesammenslåingen (jf. Inndelingslova § 26, 3. ledd, 1. setning). Andre arbeidsoppgaver og fullmakter for nemnda må fastsettes i reglement som vedtas av kommunestyret. Fellesnemnda skal bestå av 9 representanter fra Fræna kommune, og 9 representanter fra Eide kommune. Fellesnemnda skal velges av og blant kommunestyrets medlemmer i tråd med Inndelingslova § 26, 1. ledd, 4.setning. Det er vedtatt at Eide får leder i nemnda og Fræna får nestleder. Dette velges av nemnda selv. Fellesnemnda hadde sitt første møte 08.11.2016, og har månedlige møter i 2017. Tid og sted for møtene er satt opp i den politiske møtekalenderen. Møtene avholdes annenhver gang på Eide og i Fræna.

Prosjektleder

Interimfellesnemnda ansatte i møte 18.04.2017, sak 11/2017 Anne Thorsrud som prosjektleder for gjennomføring av prosessen fram til etablering av ny kommune.

Vedtak i Stortinget

Stortinget fattet 8. juni 2017 vedtak om endringer i kommunestrukturen - Prop. 96 S (2016-2017), Innst. 386 S (2016-2017). Der ble det vedtatt at Eide og Fræna blir en kommune fra 01.01.2020.

Første formelle møte i den nye kommunen

Kommunestyrene i Eide og Fræna var den 28. juni 2017 samlet på «Vonheim» i Malmefjorden til et felles kommunestyremøte i det som skal bli **Hustadvika kommune**. Der sto følgende saker på saklista:

PS 55/2017: **Nytt kommunenavn for nye Eide og Fræna kommune.**

PS 56/2017: **Tallet på medlemmer i det nye kommunestyret etter sammenslåingen av Eide og Fræna kommuner.**

PS 57/2017: **Opprettelse av fellesnemnd etter stortingsvedtak om sammenslåing av Eide og Fræna kommuner.**

PS 58/2017: **Mandat for Fellesnemnda for nye Eide og Fræna kommune etter Stortingsvedtaket.**

PS 59/2017: **Valg av revisor for Fellesnemnda Eide-Fræna.**

PS 60/2017: **Oppnevning av partssammensatt utvalg etter stortingsvedtak om sammenslåing av Eide og Fræna kommuner.**

Rapport og sjekkliste

Styret i Norges kommunerevisorforbund (NKRF) satte i møte 06.05.15 ned en prosjektgruppe for å forberede kontrollutvalgssekretariat og revisjonsenhetene på den forestående kommunestrukturen.

Målet for prosjektet ble angitt å være utarbeidelse av en sjekkliste over forhold som kommunene bør være spesielt oppmerksomme på i forbindelse med kommunereformen.

Rapporten med sjekkliste forelå i juni 2016.

Sjekklisten er utformet på en måte som gjør at den også blir til nytte i rådgivningen til kommunene, for kontrollutvalgets tilsyn med endringsprosessen og for revisor som kilde for risikovurderinger.

4.6 Kontrollutvalgets fokus etter at vedtak om sammenslåing er fattet

Kontrollutvalget bør i denne fasen vurdere å endre fokus fra den normale bakoverskuende tilnærmingen til et mer «her og nå» fokus. Det kan være aktuelt å be prosjektleder og rådmenn jevnlig orientere om prosessen. Videre bør kontrollutvalget bidra til at fokuset på internkontroll, interkommunalt samarbeid, eierstyring mv. er på plass både i forhold til ny kommune, men også i «gammel kommune» inntil denne opphører.

Kontrollutvalgets rolle og engasjement i kommunereformen

Kontrollutvalget har siden vedtakene om sammenslåing i kommunestyret sett på kommunereformen som en risiko og vil følge prosessene på vegne av kommunestyret. NKRF sin prosjektrapport ble behandlet i kontrollutvalget sitt møte 22.11.2016, sak PS 34/16 og det ble der vedtatt å følge prosessen videre og føre saken om kommunereform opp på oppfølgingslisten. Dette innbefatter også en oppfølging av de tema som vedrører revisor, kontrollutvalg og sekretariatet som fremgår av rapporten. En har fått jevnlig redegjørelser i kontrollutvalgsmøtene fra rådmannen. En har også hatt åpne spørsmål til forståelsen av deler av intensjonsavtalen som gjelder budsjett og økonomiplan.

På denne bakgrunn ønsker kontrollutvalget en redegjørelse fra prosjektleder på hva som er status i kommunereformen og hvilken arbeidsplan en ser for seg og hvilke tema som er tenkt gjennomført frem til 01.01.2020

Sveinung Talberg
Rådgiver

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 18/17	Kontrollutvalget	29.08.2017

KONTROLLUTVALGET SITT VIDERE ARBEID MED KOMMUNEREFORMEN

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget ønsker i påfølgende møter å følge opp temaene i vedlegg 1 til prosjektrapporten fra NKRF jf. del **2 Overordnet oppmerksomhet** og temaene i pkt. **2.3 Prosjektperioden**

Saksopplysninger

Som redegjort for under sak PS 20/2017 har styret i NKRF i møte den 06.05.15 satt ned en prosjektgruppe for å forberede kontrollutvalgssekretariat og revisjonsenhetene på den forestående kommunestrukturen.

Målet for prosjektet ble angitt å være utarbeidelse av en sjekklister over forhold som kommunene bør være spesielt oppmerksomme på i forbindelse med kommunereformen.

Rapporten med sjekklister forelå i juni 2016.

Sjekklisten er utformet på en måte som gjør at den blir til nytte i rådgivningen til kommunene, for kontrollutvalgets tilsyn med endringsprosessen, og for revisor som kilde for risikovurderinger.

4.6 Kontrollutvalgets fokus etter at vedtak om sammenslåing er fattet

Kontrollutvalget bør i denne fasen vurdere å endre fokus fra den normale bakoverskuende tilnærmingen til et mer «her og nå» fokus. Det kan være aktuelt å be prosjektleder og rådmenn jevnlig orientere om prosessen. Videre bør kontrollutvalget bidra til at fokuset på internkontroll, interkommunalt samarbeid, eierstyring mv. er på plass både i forhold til ny kommune, men også i «gammel kommune» inntil denne opphører.

Kontrollutvalget har siden vedtakene om sammenslåing i kommunestyret sett på kommunereformen som en risiko og vil følge prosessene på vegne av kommunestyret. NKRF sin prosjektrapport ble behandlet i kontrollutvalget sitt møte 25.10.2016, sak PS 37/16 og det ble der vedtatt å følge prosessen videre og føre saken om kommunereform opp på oppfølgingslisten. Dette innebærer også en oppfølging av de tema som vedrører revisor, kontrollutvalg og sekretariatet som fremgår av rapporten. En har fått jevnlig redegjørelser i møtene fra rådmannen.

Vedlegg:

- Prosjektrapport/sjekklister fra NKRF
- Vedlegg 1 til prosjektrapport/sjekklister fra NKRF

VURDERING

Nå bør kontrollutvalget se nærmere på de enkelte temaene i rapporten og aktivt arbeide videre med dette selv samt be rådmann og prosjektleder om en orientering om status på disse områdene.

Kontrollutvalget vurderer det som viktig å følge opp kritiske faktorer i prosjektperioden. Dette temaet går fram av vedlegg 1 til rapporten og benevnes som **del 2 Overordnet oppmerksomhet og pkt. 2.3 Prosjektperioden** som bla. innebærer følgende:

- Etablere ledergruppe
- Organisering og innplassering av ledere på kommunalområdene
- Organisering og avklaringer omkring stabs- og fellesfunksjoner
- Oppmerksomhet på beslutninger som gjøres i de opprinnelige kommunene som kan ha konsekvenser eller betydning for ny kommune. Formell myndighet overføres først når den nye kommunen opprettes, og frem til sammenslåingstidspunkt gjør de «gamle» kommunene selvstendige og forpliktende vedtak.
- Kommunalområdene og stabs-/fellestjenester organiseres og starter forberedelse til sammenslåing.
- Prosjektplaner som synliggjør mål, milepæler, aktiviteter og beslutninger. Prosjektplaner for ulike nivåer – hovedprosjekt, delprosjekt, evt. arbeidsgrupper.
- Informasjons- og kommunikasjonsstrategi.
- Lokalisering og fysisk plassering av virksomheter/enheter.
- Valg av revisjons- og kontrollordning.
- Risikovurderinger for å forebygge og avbøte effekt av uønskede situasjoner i prosjektperioden.
- Dialog mellom prosjektleder og rådmenn om avklaringer underveis, støtte på tvers for å håndtere situasjoner med større arbeidsbelastning, vakanser mv.

Sveinung Talberg
rådgiver

Kommunereform

– sjekkliste for revisor,
kontrollutvalg og
sekretariat

Norges Kommunerevisorforbund

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	3
2	ARBEIDSFORM	3
3	DEFINISJONER	3
4	KONTROLLUTVALGETS OG KONTROLLUTVALGSSEKRETARIATETS ROLLE	4
4.1	KONTROLLUTVALGETS FUNKSJONSTID	4
4.2	VALG AV REVISOR TIL FELLESNEMNDA	5
4.3	HVEM SKAL REVISOR RAPPORTERE TIL?	5
4.4	VALG AV REVISOR I DEN NYE KOMMUNEN (DER FELLESNEMNDA ER GITT FULLMAKT TIL Å VELGE LØSNING)	5
4.5	VALG AV KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT FOR DEN NYE KOMMUNEN	6
4.6	KONTROLLUTVALGETS FOKUS ETTER AT VEDTAK OM SAMMENSLÅING ER FATTET	6
4.7	REGNSKAPSREVISJON	6
4.8	FORVALTNINGSREVISJON	7
4.9	SELSKAPSKONTROLL	7
4.10	VURDERE KONSEKVENSER FOR EGET SELSKAP	7
5	RISIKOOMRÅDER I EN SAMMENSLÅINGSPROSESS – VURDERING AV INTERNKONTROLL	8
6	DREIEBOK – ÅRSOPPGJØR MED FOKUS PÅ KOMMUNESAMMENSLÅING	9
7	SELVKOST	9
8	EIENDOMSSKATT	10
9	KOMMUNALE GARANTIER	10
10	PENSJONSFORHOLD	11
11	ANSKAFFELSER	11
12	NOEN PROBLEMSTILLINGER KNYTTET TIL IKT-SYSTEMER VED KOMMUNESAMMENSLÅINGER	12
13	ARKIV	13
14	LEDELSE	13
	VEDLEGG	14
	REFERANSER OG KILDER:	14

1 Innledning

Styret i NKRF satte i møte 06.05.15 ned en prosjektgruppe for å forberede kontrollutvalgssekretariat og revisjonsenhetene på den forestående kommunestrukturreformen.

Målet for prosjektet ble angitt å være utarbeidelse av en sjekkliste over forhold som kommunene bør være spesielt oppmerksomme på i forbindelse med kommunereformen. Sjekklisten må også inneholde henvisninger til kilder for regelverk, veiledninger mm. der det er hensiktsmessig. Sjekklisten skal utarbeides på områdenivå, og ikke gå i detaljer.

Sjekklisten skal utformes på en måte som gjør at den blir til nytte i rådgivningen til kommunene, for kontrollutvalgets tilsyn med endringsprosessen, og for revisor som kilde for risikovurderinger.

Prosjektgruppen fikk følgende sammensetning:

<i>Orrvar Dalby</i> (leder)	daglig leder, Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat
<i>Irene Loka</i>	revisjonssjef, Kommunerevisjonen Vest, Vest–Agder IKS
<i>Anders Svarholt</i>	seksjonsleder forvaltningsrevisjon, Østfold kommunerevisjon IKS
<i>Ole Kristian Rogndokken</i>	daglig leder, NKRF

2 Arbeidsform

Prosjektgruppen har innhentet informasjon fra flere kilder for å høste erfaring fra tidligere gjennomførte kommunesammenslåinger. I tillegg har det blitt opprettet flere arbeidsgrupper som har avgitt egne rapporter. To av arbeidsgruppene rapporter er gitt en kort omtale i denne sluttrapporten, i tillegg følger de som vedlegg.

Prosjektgruppen har også hatt kontakt med Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). I kapitlene 7-10 har vi gjengitt noen spørsmål som vi oversendte KMD og departementets svar.

3 Definisjoner

1) Inndelingsloven. Rundskriv og veiledninger.

Inndelingsloven av 15. juni 2001 nr. 70 og forarbeidene til denne (**Ot.prp. nr. 41 (2000-2001)**) setter de lovmessige rammene for kommunesammenslåingsprosessen.

I **Meldingsdelen i kommuneproposisjonen 2015 (Prop. 95 S) Kommunereform** har regjeringen redegjort nærmere for opplegget med kommunereformen.

I rundskriv **H-10/2015** er bestemmelsene i loven kommentert og fortolket.

Departementet har i forbindelse med Kommunereformen gitt ut flere veiledninger bl.a.:

- **Formelle rammer i byggingen av nye kommuner**
- **Veileder til reglene om offentlige anskaffelser i forbindelse med kommunereformen**

En rekke problemstillinger er imidlertid ikke avklart. Dette er et bevisst valg fra lovgiver, som ønsker at slike spørsmål drøftes og avklares mellom kommunene. Dette tilsier at det er stort rom for kommunene til å finne praktiske løsninger, så lenge de ikke strider mot loven eller dens formål.

Denne rapporten fokuserer hovedsakelig på en del slike problemstillinger som ikke er direkte løst i lov, rundskriv eller veiledninger.

2) Fellesnemndas juridiske og organisatoriske status. Myndighet. Inndelingslova § 26.

Når det er gjort vedtak om sammenslåing av to eller flere kommuner, skal det opprettes ei fellesnemnd til å forberede og gjennomføre sammenslutningen. Spørsmålet om fellesnemndas juridiske status har vært forelagt KMD og basert på departementets svar anbefaler prosjektgruppa at følgende forståelse legges til grunn:

Fellesnemnda er ikke å anse som en egen juridisk enhet, men et kommunalt organ opprettet i medhold av inndelingsloven. Det innebærer f.eks. at fellesnemnda ikke har eget organisasjonsnummer. Fellesnemnda har mange trekk av interkommunalt samarbeid iht. Kommuneloven § 27, men er ikke definert som dette.

Fellesnemnda har den myndighet som definert i lovens § 26, samt den myndighet kommunestyrene velger å gi nemnda i reglement. Det varierer litt fra prosess til prosess. Det er imidlertid viktig at fellesnemnda får delegert myndighet til å avklare både framtidig revisjons- og sekretariatsordning for den nye kommunen. For å unngå flere behandlinger i kommunestyrene, er det hensiktsmessig at denne delegasjonen vedtas i forbindelse med etableringen av fellesnemnda.

4 Kontrollutvalgets og kontrollutvalgssekretariatets rolle

En arbeidsgruppe har vurdert **kontrollutvalgets og kontrollutvalgssekretariatets rolle knyttet til kommunesammenslutningen**. Arbeidsgruppen har bestått av:

<i>Orrvar Dalby</i> (leder)	Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat
<i>Pål Ringnes</i>	Kontrollutvalgssekretariatet i Buskerud og omegn IS
<i>Mona Moengen</i>	Romerike Kontrollutvalgssekretariat IKS

Arbeidsgruppens mandat var:

- Hvilke områder og forhold er det viktig at KU og sekretariatet har spesielt fokus på i en sammenslåingsprosess?
- Tydeliggjøre prosessuelle forhold som berører kontrollutvalget.

4.1 Kontrollutvalgets funksjonstid

Det følger indirekte av bestemmelsene i Inndelingsloven at de valgte kontrollutvalgene i de kommunene som skal slå seg sammen, fungerer fram til ny kommune er etablert. Inndelingsloven har ikke hjemmel for å etablere felles kontrollutvalg i perioden fram til ny kommune er etablert.

4.2 Valg av revisor til fellesnemnda

Etter Inndelingslova § 25 skal fellesmøtet mellom de aktuelle kommunestyrene som fylkesmannen kaller inn til etter at det er gjort vedtak om sammenslåing, drøfte valg av revisor for fellesnemnda. Valg av revisor skjer deretter i de respektive kommunestyrene, forutsetningsvis som likelydende vedtak.

Inndelingsloven sier ikke noe om kontrollutvalgets rolle i behandlingen. Praksis i fra kommunene i Vestfold (fire prosesser) er at i tre tilfeller har kommunestyrene valgt revisor etter innstilling fra kommunenes kontrollutvalg. I det siste tilfellet er det gjennomført valg av revisor etter direkte vedtak i kommunestyrene.

Prosjektgruppen anbefaler å følge vanlig prosedyre ved valg av revisor i kommunene, dvs. valg foretas av kommunestyrene etter innstilling fra de sammenslående kommunenes kontrollutvalg. Dette vil også styrke legitimiteten til det valget som gjøres.

I praksis vil valg av revisor ikke volde noe problem, så lenge de kommunene som skal slå seg sammen, har samme revisor. Når kommunene har forskjellig revisor, vil det kunne tenkes at kontrollutvalgene ikke innstiller på samme revisor. Her er det lovens forutsetning at spørsmålet skal drøftes og avklares på fellesmøtet, og at kommunestyrene deretter fatter likelydende vedtak.

Normalt føres fellesnemndas regnskap av en av de berørte kommunene. Den praktiske løsningen vil da være at regnskapsførende kommunes revisor også velges som revisor for fellesnemnda.

4.3 Hvem skal revisor rapportere til?

I Ot.prp. nr. 41 (2000-2001) er det uttalt flg. under pkt. 8.2.3:

«Når det gjeld folkevalt kontroll med verksemda i fellesnemnda, bør den liggje til den enkelte kommunen sitt kontrollutval, som kan føre kontroll på vegne av sin kommune. Dermed må revisor rapportere til alle dei aktuelle kommunane/fylkeskommunane.»

Fellesnemndas funksjonstid er begrenset og det er viktig med god forankring og innsyn i alle de deltakende kommuner. På denne bakgrunn anbefales at revisor rapporterer i tråd med anbefalingene i Ot.prp. nr. 41 (2000-2001.) Se ellers pkt. 6 under.

4.4 Valg av revisor i den nye kommunen (der fellesnemnda er gitt fullmakt til å velge løsning)

Fellesnemnda kan få fullmakt til å tilsette personale i den nye kommunen, herunder revisor, jfr. § 26, 5. ledd. Inndelingslova angir prosedyre for valget og her er det entydig slått fast i samme bestemmelse at kontrollutvalgene i de sammenslående kommunene skal avgi (hver sin) innstilling.

Når kommunene har forskjellig revisor, vil det kunne tenkes at kontrollutvalgene ikke innstiller på samme revisor. Der fellesnemnda har fått fullmakt til å velge løsning, må nemnda forholde seg til innstillingene og foreta det valget den mener er det beste. Det anbefales imidlertid at en forsøker å avklare en slik situasjon i forkant av behandlingen i fellesnemnda.

Fellesnemnda kan også med hjemmel i § 26, 5. ledd få fullmakt til å videreføre «*deltaking i interkommunalt samarbeid om revisjon eller vidareføre avtale med annan revisor.*» Slikt vedtak forutsetter at fellesnemnda har fått fullmakt til dette i det reglement kommunestyrene har vedtatt, og skal også skje på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalgene.

Dersom det skulle være aktuelt å konkurranseutsette revisjonsoppdraget for den nye kommunen, må det eventuelt skje i samsvar med anskaffelsesregelverket.

4.5 Valg av kontrollutvalgssekretariat for den nye kommunen

Fellesnemnda kan også få fullmakt til å videreføre sekretariatsordning for kontrollutvalget i den nye kommunen, jfr. § 26 i loven.

Kontrollutvalgene skal avgi innstilling i saker om valg av sekretariatsordning.

Som for revisjon, vil dette ikke føre til problemer i praksis, dersom kommunene har samme ordning. Der hvor kommunene har forskjellig sekretariatsløsning, vil det kunne bli forskjellig innstilling fra kontrollutvalgene. Det anbefales at en slik situasjon forsøkes avklart i forkant av behandlingen i fellesnemnda.

Prosjektgruppa anbefaler at det benyttes et settesekretariat til å forberede saken for kontrollutvalgene.

4.6 Kontrollutvalgets fokus etter at vedtak om sammenslåing er fattet

Kontrollutvalget bør i denne fasen vurdere å endre fokus fra den normale bakoverskuende tilnærmingen til et mer «her og nå» fokus. Det kan være aktuelt å be prosjektleder og rådmenn jevnlig orientere om prosessen. Videre bør kontrollutvalget bidra til at fokuset på internkontroll, interkommunalt samarbeid, eierstyring mv. er på plass både i forhold til ny kommune, men også i «gammel kommune» inntil denne opphører.

4.7 Regnskapsrevisjon

Av Inndelingslova § 25 går det fram at felles kommunestyremøte skal drøfte «*val av revisor for verksemda i fellesnemnda*». I KMDs veileder «Formelle rammer i byggingen av nye kommuner», pkt 3.2.3, er dette omtalt som at «*kommunene må også ta stilling til hvilken revisjonsordning fellesnemndas virksomhet skal ha*». Utover dette er det gitt få bestemmelser om revisjonens innhold og rapporteringsform.

Et av spørsmålene som må avklares er hva det skal avgis revisjonsberetning/uttalelse om. Det er ikke gitt regler om regnskap for fellesnemndene, og hva regnskapet vil omfatte kan trolig variere bl.a. utfra hvordan de er organisert. Det antas likevel at det sjelden vil være snakk om et fullstendig årsregnskap.

Utover å uttale seg om regnskapet skal revisor i kommunal sektor også uttale seg om forhold knyttet til budsjett, årsberetning, registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Det er ikke gitt at det avgis noen årsberetning for fellesnemnda, og rutiner for registrering og dokumentasjon kan, avhengig av organisering, være noe som følger rutinene i regnskapsførende

kommune. Vi mener det vil være naturlig å uttale seg om budsjett dersom det legges fram et regnskap hvor det rapporteres mot budsjett, dvs. inneholder budsjettopplysninger. Vi har videre lagt til grunn at forholdet til budsjett vurderes på samme måte som ved revisjon av kommunen.

En annen problemstilling er hvem som skal være adressat for uttalelsen. Fellesnemndene vil i de fleste tilfeller eksistere i deler av to kalenderår, slik at det vil være snakk om to uttalelser. Siden det er fellesnemndas revisor det er snakk om, mener vi det riktige må være at revisors uttalelse avgis til fellesnemnda, men da den siste uttalelsen avlegges vil ikke fellesnemnda eksistere lenger. Det virker derfor naturlig at adressat for den siste uttalelsen vil være det nye kommunestyret. Uansett hvordan dette legges opp vil det trolig bli en situasjon med ulik adressat de to årene.

En tilknyttet problemstilling er hvem som ev. skal være kopimottakere. Dette spørsmålet må henge sammen med det som er uttalt om valg av revisjonsordning og behovet for folkevalgt kontroll. Som påpekt ovenfor skal kommunene i et fellesmøte ha drøftet valg av revisor til nemnden. I tillegg er det i Ot.prp. nr. 41 (2000-2001) uttalt flg. under pkt.8.2.3: *«Når det gjeld folkevalt kontroll med verksemda i fellesnemnda, bør den liggje til den enkelte kommunen sitt kontrollutval, som kan føre kontroll på vegne av sin kommune. Dermed må revisor rapportere til alle dei aktuelle kommunane/fylkeskommunane.»* Ut fra dette er det naturlig at den enkelte kommunes kontrollutvalg og kommunestyrene får kopi av revisors revisjonsberetning/uttalelse.

4.8 Forvaltningsrevisjon

I kommuner som vil bli berørt av kommunereformen, bør tidshorisont og innhold i overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon vurderes. Det bør vurderes hvilke forvaltningsrevisjonsprosjekter som vil være mest relevante i en slik situasjon. Kontrollutvalgene bør i denne fasen også vurdere andre kontrollvirkemidler som f.eks. orienteringer fra rådmannen og virksomhetsbesøk.

4.9 Selskapskontroll

Istedenfor ordinær selskapskontroll for kommuner som går inn i sammenslåingsprosesser, vil det være aktuelt for kontrollutvalget å ha fokus på kommunens strategi med sine forskjellige interkommunale samarbeidsløsninger, jfr. KMDs veileder «Formelle rammer i byggingen av nye kommuner» pkt. 4.4.3.

4.10 Vurdere konsekvenser for eget selskap

Sekretariatene anbefales å vurdere hvilke konsekvenser kommunereformen vil få for eget selskap. Det må bli en konkret vurdering når det er hensiktsmessig å starte denne vurderingen, men den bør senest påbegynnes når det er klart at en eller flere av eierne vil berøres av kommunereformen. Konsekvensene vil både kunne bli økonomiske og strukturelle. Beslutning i slike saker må tas av eierne etter at sekretariat har utredet og vurdert saken og styret har gitt sine anbefalinger.

Den samme situasjonen vil også oppstå for de kommunalt eide revisjonselskapene.

5 Risikoområder i en sammenslåingsprosess – Vurdering av internkontroll

I en kommunesammenslåingsprosess er det mange forhold som må på plass, men alt må ikke være på plass med det samme. Det ble derfor satt ned en arbeidsgruppe for å vurdere hvilke forhold som måtte være på plass fra dag en i den nye kommunen. Svaret på dette spørsmålet vil kunne være flere, avhengig av hvilke perspektiv som legges til grunn. Arbeidsgruppen ble bedt om å ta utgangspunkt i den interne kontrollen.

Arbeidsgruppen har bestått av:

Linn Karlsvik, (leder) revisjonssjef Sandefjord kommunerevisjon
Randi Blystad, assisterende avdelingsdirektør Oslo kommunerevisjon
Tina Skarheim, prosjektkoordinator nye Sandefjord kommune

Arbeidsgruppens mandat var:

- *Kartlegge mulige vesentlige risikoområder i en kommunesammenslåingsprosess, fra et revisjonsperspektiv.*
- *Hovedfokus vil være på tidsrommet fra kommunenes vedtak om sammenslåing frem til ny kommune er etablert.*
- *Arbeidet skal ikke lede frem til ferdige revisjonsprogram, men skal gi revisor nyttige innspill til arbeidet med å vurdere områder for revisjon i forbindelse med sammenslåingsprosessen.*

Målgruppen for vurderingen er revisorer og andre som arbeider med kommunal økonomiforvaltning.

Ambisjonen har ikke vært å avgi noen omfattende rapport eller veileder, men å peke på viktige områder som må gis oppmerksomhet.

En kommunesammenslåing innebærer veldig mange små og store beslutninger, samt veldig mye arbeid. For å lykkes må man ha bevissthet og kunnskap om rekkefølge og avhengigheter, vilje til å prioritere det viktigste – og evnen til å utsette beslutninger og arbeid som kan vente.

Vi håper at rapporten skal bidra til at et komplekst og omfattende arbeid kan gjøres håndterbart ved å «dele opp» i mindre prosjekter og å ha oppmerksomhet på hva man som minimum må lykkes med.

Arbeidsgruppen har avgrenset sitt arbeid til ikke å omfatte materielle kommunaløkonomiske eller finansielle tema.

Arbeidsgruppens rapport følger som vedlegg 1.

6 Dreiebok – Årsoppgjør med fokus på kommunesammenslåing

Det ble også opprettet en arbeidsgruppe for å utvikle ei **dreiebok for årsoppgjør med fokus på kommunesammenslåing**. Arbeidsgruppen har bestått av følgende ansatte i Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS:

Irene Loka (leder) revisjonssjef,

Monica Nilsen

Alla Steffensen

Merete Becher Ingvoldstad

Arbeidsgruppens mandat var:

- Lage et verktøy/sjekkliste til bruk ved avslutning av et kommuneregnskap i forbindelse med en kommunesammenslåing.

Dreieboken er ment å være et redskap for revisor og bygger på erfaringer fra kommunesammenslutninger i Danmark.

Dreieboken er et redskap for revisor ved revisjon av en kommune som er besluttet sammenslått med andre kommuner. Dreieboken konsentrerer seg om forhold som påvirker regnskapet. Det gjøres oppmerksom på at dreieboken kun er en veiledning og ikke kan betraktes som uttømmende.

Nedpakking av et regnskap og sammenslåing av flere regnskap er en omstendelig og tidkrevende prosess. Dreieboken bygger på erfaringer fra tilsvarende prosesser i Danmark og tar for seg handlinger knyttet til alle delene av regnskapet på kapitteknivå i KOSTRA.

Dreiebok – Årsoppgjør med fokus på kommunesammenslåing følger som vedlegg 2.

7 Selvkost

- Hva skjer med avgiftsnivået i en kommune der de sammenslående kommunene har ulikt avgiftsnivå og ulik dekningsgrad
- Bruk av selvkostfond

Departementet svarte:

«Dersom kommuner som slår seg sammen, har forskjellig avgiftsnivå og/eller selvkostgrad (f.eks. hvis en kommune har vedtatt at gebyrinntektene skal dekke 100 pst. av selvkost, mens den andre kommunen har vedtatt at gebyrinntektene skal dekke 80 pst.), må det ved sammenslåingstidspunktet avtales felles satser.

Generelt kan kommunen differensiere avgiftsnivået ut fra innbyggernes bruk av tjenestene, men ikke ut fra geografi. Adgangen til å differensiere gebyrene innad i kommunen vil avhenge av hjemmelsgrunnlaget for det enkelte gebyret.

I prinsippet skal gebyrene dekke kostnadene for tjenestene som innbyggerne har fått, og innbyggere i en kommune skal ikke subsidiere innbyggerne i en annen. Kommuner som skal slå seg sammen, bør derfor ta sikte på at selvkostfondene ved sammenslåingen er like i størrelse, relativt sett. F.eks. kan fondene bygges ned mot null i årene fram mot sammenslåingen. Dette ble bl.a. gjort i sammenslåingen mellom Inderøy og Mosvik.»

8 Eiendomsskatt

Ved sammenslåing av kommuner vil en kunne få en situasjon der en kommune har innført eiendomsskatt og en annen ikke. I eiendomsskattelova § 13 andre ledd heter det: «Får ein kommune nye grenser, skal reglane i første ledd ikkje vera til hinder for at det på eigedomar i område som kjem med i kommunen, vert skrive ut eigedomsskatt etter same satsar som før utvidinga.»

Formuleringen ovenfor dekker situasjonen der en kommune utvider sine grenser, men hva vil situasjonen være dersom det opprettes en ny kommune? Vil den nye kommunen måtte forholde seg til eiendomsskattelova som en kommune som ikke har hatt eiendomsskatt tidligere, dvs. begynne med en sats på 2 promille det første året? (Jf. lovens § 13 første ledd)?

Departementet svarte:

«Dersom kommuner som skal slå seg sammen har forskjellige satser på eiendomsskatten, eller dersom en kommune har innført eiendomsskatt og den andre ikke, må kommunene bli enige om en felles sats i den nye kommunen. Departementet kan i forbindelse med en kommunesammenslåing gjøre unntak for reglene i en overgangsperiode. Denne unntaksmuligheten er hjemlet i inndelingsloven § 17. Denne bestemmelsen innebærer at kommunene kan få noe lenger tid til å samordne satsene i den nye kommunen enn det legges opp til i loven, og har blitt benyttet ved noen av de siste sammenslåingene. Unntaket åpner også for at skattesatsen kan økes hurtigere enn det eiendomsskatteloven legger opp til dersom det er aktuelt. Det vil si at det vil være mulig for den nye kommunen å ha makssats fra dag én, selv om bare den ene av de "gamle" kommunene hadde makssats. Dette har hittil ikke blitt benyttet ved en sammenslåing.»

Utgangspunktet er at ulik innretning av eiendomsskatten ikke skal hindre kommunesammenslåinger, men at eiendomsskatten må samkjøres i etterkant av sammenslåingen. Kommunene bør i vedtak om sammenslåing også klargjøre hvordan samkjøring av eiendomsskatten skal skje i den nye kommunen. Søknad om unntak må godkjennes av kongen i statsråd, som en del av kongelig resolusjon om sammenslåing.»

9 Kommunale garantier

Ved sammenslåing av to kommuner der den største kommunen (A) har en anstrengt økonomi og er i ROBEK, vil det kunne bli en situasjon der den nye kommunen vil være i ROBEK. Hvordan vil garantier gitt av den minste kommunen (B) bli behandlet? Vil det kreves ny godkjenning av fylkesmannen, jf. kommuneloven § 51, og vil en slik godkjenningssak bli vurdert på ordinær

måte, slik at det den økonomiske situasjonen i den nye kommunen som avgjør resultatet, eller vil tidligere gitte garantier videreføres?

Departementet svarte:

«Garantier som er gitt av den enkelte kommunen, vil bli videreført i sin helhet etter sammenslåingen. Det kreves dermed ikke ny godkjenning av fylkesmannen.»

10 Pensjonsforhold

Dersom kommuner som slår seg sammen har valgt ulik amortiseringstid for premieavviket, vil amortiseringsperioden kunne videreføres på samme måte som før sammenslåingen, eller må den nye kommunen velge en felles amortiseringsperiode for hele kommunen?

Ved oppløsning av en pensjonskasse kan det oppstå et avvik mellom frigjort egenkapital og kravet til egenkapital i nytt selskap. Dersom det er et positivt avvik (frigjort egenkapital er større enn kravet til innbetaling av egenkapital i nytt selskap), hvordan skal denne frigjorte kapitalen håndteres?

Departementet svarte:

Forskrift om årsregnskap og årsberetning regulerer ikke hva som skjer med (gamle) premieavvik etter en sammenslåing. Vår vurdering er at det er naturlig å bruke samme tankegang som i GKRS sitt notat: Forståelse av KRS 5 – Presisering vedrørende pensjon, hvor løsningen er at tidligere års premieavvik fortsetter med samme amortiseringstid som før. For premieavvik som oppstår etter sammenslåingen, må det imidlertid benyttes enten ett eller syv års amortiseringstid, jf. forskrift om årsregnskap og årsberetning § 13-4.

Uten at vi har gjort noe nærmere vurdering av spørsmålet om hvordan frigjort egenkapital ved oppløsning av en pensjonskasse vil håndteres ved en sammenslåing, vil vi anta at dette som utgangspunkt vil være inntekter som hører til i investeringsregnskapet. Nærmere vurdering må eventuelt gjøres i de konkrete sakene.

For å være sikker på vilkår, prosedyre og frister ved ev. oppsigelse av pensjonsforhold må det tas kontakt med den aktuelle pensjonskassen.

11 Anskaffelser

Anskaffelser er et omfattende område. Hvilke muligheter har kommunen til å endre eller tilpasse seg eksisterende kontrakter? Hvordan håndtere nye innkjøpsbehov som oppstår i overgangsfasen? Dette er noen av problemstillingene som er omhandlet i KMDs [veileder til reglene om offentlige anskaffelser i forbindelse med kommunereformen](#).

12 Noen problemstillinger knyttet til IKT-systemer ved kommunesammenslåinger

Ved en kommunesammenslåing vil det reise seg en rekke problemstillinger knyttet til den nye kommunens IKT-systemer. Det er umulig å omtale alle disse utfordringene, men det er enkelte forhold som utpeker seg som særlig viktig. Oppsummert handler det om:

- Å begynne arbeidet tidlig
- Å sette av nok tid og ressurser
- Å planlegge for eventuelle feilskjær underveis i prosessen

Den enkelte kommune har en rekke IT-løsninger, programmer og lisenser. Noe av det første den nye kommunen bør gjøre etter vedtak om sammenslåing, er å vurdere hvordan ny IKT struktur skal være. Etableringen av denne strukturen er en svært komplisert og arbeidskrevende prosess, som legger beslag på mye tid. Dette må tas hensyn til når prosjektet organiseres. I praksis kan dette gjøres på følgende måte:

- Få en oversikt over alle systemer og lisenser som de sammenslående kommunene har fra før, hvilke som har gått ut og hvilke som fortsatt gjelder. Det bør også avklares hvilke rettigheter og plikter som følger av lisensene, og hvilken betydning dette har i valgene som skal gjøres med henblikk på nye felles løsninger. Dette innebærer blant annet å gjennomgå eksisterende kontrakter for å avklare om det er mulig og komme ut av kontraktene dersom det er nødvendig, eller om det er mulige å overføre kontraktene til den nye kommunen.
- På flere områder vil de sammenslåtte kommunene ha ulike systemer. Definer hvilke systemer som må være felles ved oppstart av den nye kommunen (kartverket, e-post, økonomisystem, lønssystem, faktureringssystem, sak- og arkivsystem etc.), og hvilke systemer som kan vente.
- Foreta valg av hvilke systemer og programvare som den nye kommunen skal benytte. I denne delen av prosessen må det også tas høyde for hvilke kriterier som skal ligge til grunn for valgene. Eksempel på kriterier kan være funksjonalitet (hvilke systemer er enklest i bruk), kostnadseffektivisering (vil valget medføre at man klarer å utnytte stordriftsfordeler) osv.
- Utarbeid oversikt over behovet for lisenser (typer og antall) basert på de valgene som er gjort. Inngå eventuelt nye avtaler der dette er nødvendig for de systemene den nye kommunen skal benytte. Lov og forskrift om offentlige anskaffelser regulerer prosedyrene ved inngåelse av nye avtaler og handlingsrommet for regulering av eksisterende avtaler.
- Sett opp en rekkefølge for konvertering – sett av tilstrekkelig ressurser til å gjennomføre konverteringen. Innsatsen bør i første omgang rettes inn mot de områdene som er mest prekære og som må være på plass ved oppstart av den nye kommunen.
- Sett opp en plan for opplæring av brukerne. Tidsplanen må avklares med hver avdeling som blir berørt.

- Sørg for å ha nødvendige beredskapsløsninger på plass dersom det oppstår uønskede hendelser underveis.

Som nevnt er etablering av ny IKT struktur en omfattende oppgave. Erfaringer fra tidligere prosesser viser at det er stor risiko for både under- og overkapasitet etter at sammenslåingen er gjennomført. Underkapasitet vil føre til dårlige tjenester og klager fra brukere, overkapasitet vil slå ut på budsjettet. I tillegg vil det kunne være urasjonelle løsninger, der en ikke får ut stordriftseffekter. Det er derfor viktig at det legges inn sjekkpunkter der en både avstemmer plan mot behov og gjennomføring mot plan.

13 Arkiv

Kommunestrukturen vil få store konsekvenser for kommunens dokumentasjon, enten den er på papir eller digital. Arkivverket og samarbeidspartnerne i SAMDOK har laget en [veiledning om arkiv til kommuner som skal slå seg sammen](#). Veiledningen gir råd om hva som kan gjøres før vedtak om sammenslåing er fattet. Del 1 av veiledningen er klar og del 2 og 3 skal komme i løpet av 2016.

14 Ledelse

Kommunereformen gir store utfordringer både innenfor politikk og administrasjon. Godt samspill og god ledelse vil være avgjørende i prosesser og for resultater. Det må skapes både involvering, engasjement hos de involverte, og mål må tydeliggjøres. God håndtering av arbeidsgiverrollen er en av nøklene for å nå lokale mål som kommuner setter seg i kommunereformen.

KS har utarbeidet heftet [Arbeidsgiverpolitikk ved kommunesammenslåing](#), der de belyser noen sentrale forhold.

Vedlegg

- Vedlegg 1) Kommunesammenslåing – Revisors oppmerksomhetsområder og risikoer for økonomiforvaltningen
- Vedlegg 2) DREIEBOK – Årsoppgjør med fokus på kommunesammenslåing

Referanser og kilder:

Arkivverket:

<http://www.arkivverket.no/arkivverket/Arkivverket/Om-oss/Aktuelt/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2014/Orientering-om-Riksarkivarens-arbeid-med-kommunereformen>

DIFI (Prosjektveiviseren som er egnet for alle typer prosjekter):

<http://www.prosjektveiviseren.no/>

Kommunal- og regionaldepartementet:

Veileder til reglene om offentlige anskaffelser i forbindelse med kommunereformen

https://www.regjeringen.no/contentassets/1e33b4101f064067a916ab746b796304/veileder_anskaffelsesregelverket_kommunereform.pdf

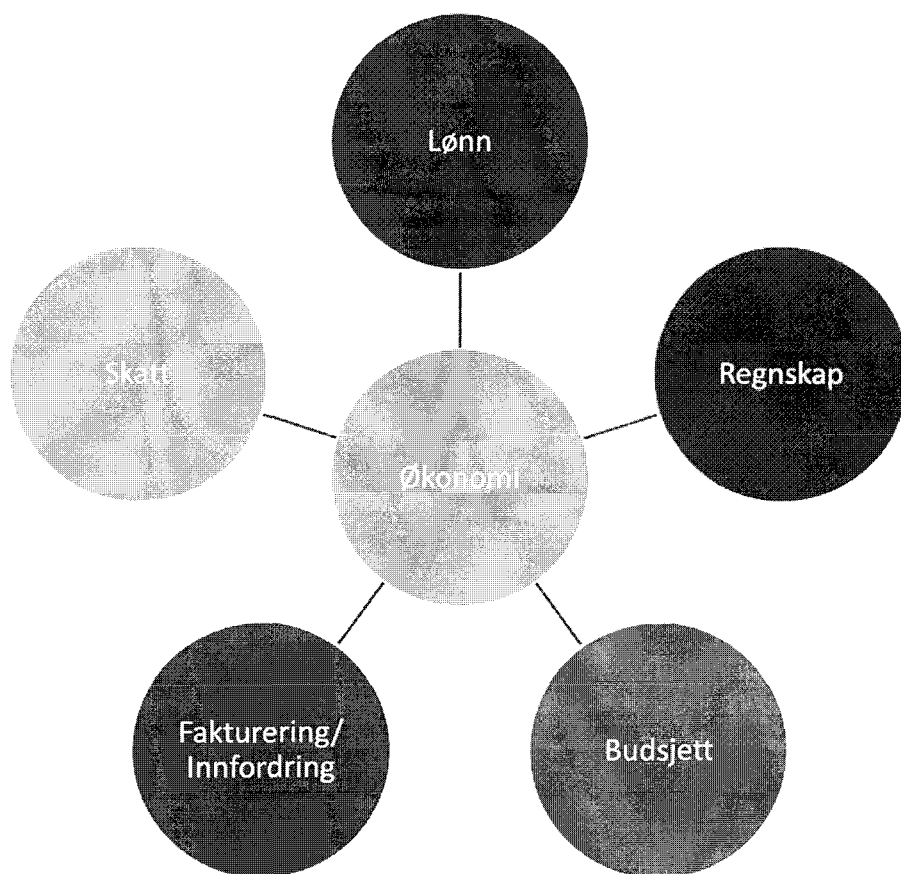
KS:

Arbeidsgiverpolitikk ved kommunesammenslåinger

<http://www.ks.no/globalassets/blokker-til-hvert-fagomrade/arbeidsgiver/arbeidsgiverpolitikk/arbeidsgiverpolitikk-ved-kommunesammenslainger-et-sammendrag.pdf>

Statens kartverk:

Kommunereform <http://www.kartverket.no/kommunereform/>

29.03.2016

Kommunesammenslåing

Oppmerksomhetsområder og risikoer for økonomiforvaltningen

NKRF

Kommunesammenslåing

Oppmerksomhetsområder og risikoer for økonomiforvaltningen

Innhold

1	Arbeidsgruppen	2
1.1	Mandat	2
1.2	Arbeidsform og ambisjon.....	2
1.3	Sammensetning.....	2
2	Overordnet oppmerksomhet	3
2.1	Nødvendige vedtak fattet	3
2.2	Forberedelse og prosjektstart	3
2.3	Prosjektperioden	4
2.4	Oppstartsfasen	5
3	Økonomiforvaltningen	6
3.1	Lønn	6
3.2	Regnskap	7
3.3	Budsjett	9
3.4	Fakturering og innfordring kommunale krav	10
3.5	Skatt.....	11
3.6	Annet - økonomiområdet.....	11
4	Tema som ikke er innenfor økonomiforvaltningen men som har stor betydning	12

1 Arbeidsgruppen

1.1 Mandat

Gruppen skal kartlegge mulige og vesentlige risikoområder i en kommunesammenslåingsprosess, fra et revisjonsperspektiv.

Hovedfokus er tidsrommet fra kommunenes vedtak om sammenslåing frem til ny kommune er etablert.

Arbeidet skal ikke lede frem til ferdige revisjonsprogram, men skal gi revisor nyttige innspill til arbeidet med å vurdere områder for revisjon i forbindelse med sammenslåingsprosessen.

1.juni er leveringsfrist for arbeidsgruppen. NKRF opplyser at det slippes arbeid fortløpende, men vi arbeider mot 1.juni som et utgangspunkt.

1.2 Arbeidsform og ambisjon

Målgruppen er revisorer og andre som arbeider med kommunal økonomiforvaltning.

Gruppen har hatt 4 møter, og har ellers arbeidet ved epost.

Ambisjonen er ikke å avgi noen omfattende rapport eller veileder, men å peke på viktige områder som må gis oppmerksomhet.

En kommunesammenslåing innebærer veldig mange små og store beslutninger, samt veldig mye arbeid. For å lykkes må man ha bevissthet og kunnskap om rekkefølge og avhengigheter, vilje til å prioritere det viktigste – og evnen til å utsette beslutninger og arbeid som kan vente.

Arbeidsgruppens ambisjon er å bidra til at et komplekst og omfattende arbeid kan gjøres håndterbart ved å «dele opp» i mindre prosjekter og å ha oppmerksomhet på hva man som minimum må lykkes med.

Arbeidsgruppen har avgrenset sitt arbeid til ikke å omfatte materielle kommunaløkonomiske eller finansielle tema.

1.3 Sammensetning

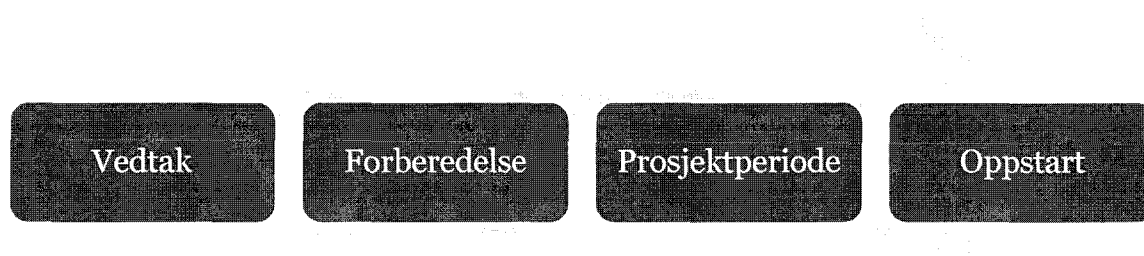
Linn Karlsvik, leder, revisjonssjef Sandefjord kommunerevisjon

Randi Blystad,

Tina Skarheim, prosjektkoordinator nye Sandefjord kommune

2 Overordnet oppmerksomhet

Oversikten nedenfor er ment som en grov skisse av fasene og viktige momenter i et overordnet perspektiv.

2.1 Nødvendige vedtak fattet

- Forhandlingsresultat
- Vedtak i kommunene
- Vedtak av kongen i statsråd

Nærmere om forhandlingsresultatet - grunnlaget for beslutning om sammenslåing

- Balansere hva som må være detaljert/presist, og hva som bør være mindre konkret (rom for å finne hensiktsmessige løsninger i prosjektperioden)
- Må være presist nok til at det i etterkant ikke oppstår tvister/uenighet
- Et forhandlingsresultat som legges frem og vedtas av kommunestyrene som grunnlag for vedtak om sammenslåing vil senere være forpliktende (styrende) både for Fellesnemnda (folkevalgte) og for prosjektleder (administrasjonen)
- Avklare organisering av sammenslåingsprosjektet; folkevalgte organ, prosjektleder, roller og ansvar/mandat

2.2 Forberedelse og prosjektstart

- Tilsette prosjektleder/rådmann
- Organisering av sammenslåingsprosjektet
- Tilstrekkelig kapasitet og riktig kompetanse i prosjektorganisasjon
- Sette møteplan for styrende organ samt nytt kommunestyre (for konstituering og budsjettvedtak mm i forkant av oppstartsåret)
- Kartlegginger av eksisterende praksis, porteføljer, avtaler/forpliktelser, IKT-systemer, ansatte, eierskap mv
- «Opprydding» i dagens kommuner

Nærmere om kapasitet og kompetanse i prosjektet

- Informasjon og kommunikasjon
- Prosjektarbeid, -verktøy

- Juridisk kompetanse
- Merkantil støtte, arkiv- og sekretariatsbistand
- Kontor- og IKT-fasiliteter

2.3 Prosjektperioden

- Etablere ledergruppe
- Organisering og innplassering av ledere på kommunalområdene
- Organisering og avklaringer omkring stabs- og fellesfunksjoner
- Oppmerksomhet på beslutninger som gjøres i de opprinnelige kommunene som kan ha konsekvenser eller betydning for ny kommune. Formell myndighet overføres først når den nye kommunen opprettes, og frem til sammenslåingstidspunkt gjør de «gamle» kommunene selvstendige og forpliktende vedtak.
- Kommunalområdene og stabs-/fellestjenester organiseres og starter forberedelse til sammenslåing
- Prosjektplaner som synliggjør mål, milepæler, aktiviteter og beslutninger. Prosjektplaner for ulike nivåer – hovedprosjekt, delprosjekt, evt arbeidsgrupper
- Informasjons- og kommunikasjonsstrategi
- Lokalisering og fysisk plassering av virksomheter/enheter
- Valg av revisjons- og kontrollordning (hvem skal revidere og hva skal kontrolleres)
- Risikovurderinger for å forebygge og avbøte effekt av uønskede situasjoner i prosjektperioden
- Dialog mellom prosjektleder og rådmenn om avklaringer underveis, støtte på tvers for å håndtere situasjoner med større arbeidsbelastning, vakanser mv.

Hva må fungere fra dag en i ny kommune

- Lønn og utbetalinger til ansatte
- Avtaleforhold med ansatte
- Attestasjons- og anvisningsrett (betingelser at organisering/ledernivåer er avklart og ledere innplassert)
- Økonomisystem, ivaretagelse av kommunens forpliktelser mht utbetalinger, håndtering av innbetalinger
- Sosiale tjenester (NAVs kommunale del)
- Beredskap og krisehåndtering
- Helsehjelp og medisinbehandling
- Viktige systembetingelser for at forpliktelser skal ivaretas fra oppstart
- Databaser og registre må være klargjort og forberedt!
- Kommunenummer for ny kommune
- Organisasjonsnummer, nytt hovednummer. Avklare organisering/videreføring av undernummer, herunder struktur og næringskoder
- Registerbasert personellstatistikk (Edag/AA-registeret)
- Registerbasert brukerstatistikk (bl.a. IPLOS, GSI,

-
- Kart/matrikkel; Eiendomsoversikt, adresseregister, beboere, næringsdrivende og eierforhold (Grunndata: alle tinglyste opplysninger om en eiendoms opprinnelse, rettigheter og bruk)

Avklare hva som MÅ besluttes og forberedes før sammenslåing

Fordi det ikke er tid til å forberede alt gjennom prosjektperioden blir det viktig å vurdere og avklare hva som må forberedes og besluttes, og hva som kan utsettes til etter sammenslåing er gjennomført. Dette vil f.eks innebære at man at ny kommune kan startes med midlertidige løsninger, ulik praksis på enkelte områder eller at alle reglement ikke er fastsatt.

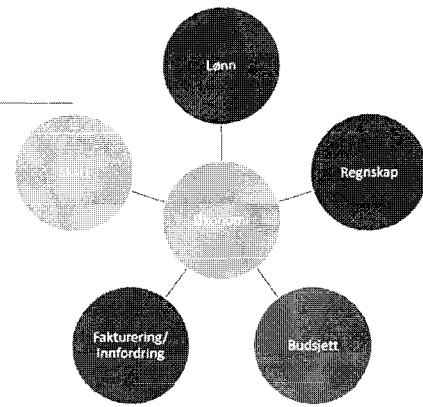
- Sektorovergripende reglementer
- Saksbehandlingsrutiner – kan noe midlertidig videreføres i ny kommune?
- Eierskap og eierstrategier
- Strategiske og overordnede føringer for kommunen som arbeidsgiver, tjenesteyter og forvaltningsenhet.

2.4 Oppstartsfase

- Konstituering av kommunestyre, formannskap, faste utvalg mv
- Vedtak av budsjett for ny kommune
- Vedtak av politisk reglement
- Vedtak delegeringsreglement
- Vedtak gebyrregulativ
- Vedtak planstrategi, oppstart kommuneplan

3 Økonomiforvaltningen

I det følgende har vi delt opp økonomiforvaltningen i fem kategorier, som ofte vil være samsvarende med arbeidsområdene og organiseringen av kommunenes økonomiavdelinger.

Enkelte oppgaver og aktiviteter kan startes og gjennomføres av organisering og systemvalg. Dette vil f.eks gjelde kartlegginger, oppryddinger/slettinger mv.

uavhengig

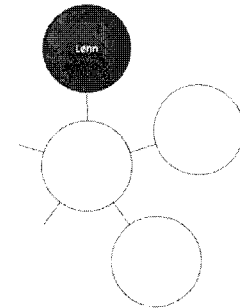
Andre vurderinger og beslutninger er betinget av organisering og systemvalg, og avhenger av avklaringer og evt vedtak. Dett vil blant annet gjelde valg av fagsystem og forsystem, sak- og arkivløsning, organisering og lokalisering, samt formalisering og fullmakter (eks delegering, attestasjon/anvisning).

For å komme i mål er det lurt å starte opp med kartlegging og rydding så raskt som mulig etter vedtak om sammenslåing.

3.1 Lønn

Viktigst!

1. At lønn utbetales korrekt og til rett tid i ny kommune!
2. Organisasjonsstruktur og tilhørende rapportering mot Enhetsregisteret
3. Rettigheter på individnivå (innplassering, lønnspraksis, pensjonsordning, historiske data, skatt)

Samarbeidspartnere

- HR-/personalavdeling
- Kommunalområdene (ledere)
- Evt tillitsvalgte

Nærmere om...

Tema	Hva
Pensjon	Risiko knyttet til at de gamle kommunene kan ha ordnet seg ulikt på pensjonsområdet – de kan ha ulike ordninger og også ulike pensjonskasser Risiko for at en ikke har risikovurdert dette tilstrekkelig

Opprydding

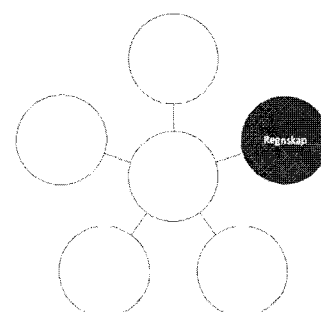
Kan starte i opprinnelige kommuner så snart vedtak om sammenslåing er gjort, uavhengig av systemvalg, organisering og ledelse

- Enheter og næringskoder (utskrift fra SSB)
- Ansattregister

3.2 Regnskap

Viktigst!

1. Bankavtale
2. Håndtering av betalingsforpliktelser
3. Åpningsbalanse i tråd med gjeldene regelverk og felles bestemt praksis

Nærmere om...

Tema	Hva
Regnskapsavslutning	(Se arbeid fra den andre gruppa nedsatt av NKRF)
	Risiko for å starte ny kommune med feil i regnskap (IB) Start oppryddingen to år før sammenslåing – slik at man har siste regnskap i gammel kommune til å korrigere feil
Betalingsforpliktelser	Håndtering av inngående fakturaer
Bokføringspraksis	
Selvkost og fond	Risiko knyttet til håndtering av de opparbeidede selvkostfondene i de gamle kommunene Risiko knyttet til beregning av nye selvkostsatser i den sammenslåtte kommunen
Kommunale garantier	Kommunale garantier gitt av de gamle kommunene videreføres i sin helhet. Risiko for manglende oversikt?

Opprydding

Kan starte i opprinnelige kommuner så snart vedtak om sammenslåing er gjort, uavhengig av systemvalg, organisering og ledelse

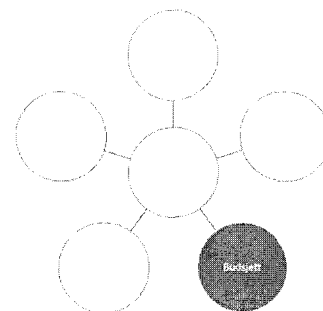
- Konto, pensjoner, balanseposter, «gammel moro»

3.3 Budsjett

Viktigst!

1. Struktur og prinsipper for oppbygging av kontoplan
2. Prinsipper og klassifisering for budsjett.
3. Utarbeide «Skygebudsjett» og grunnlag for budsjett ny kommune

Samarbeidspartnere

1. Regnskap og lønn vedr kontoplan

Nærmere om...

Tema	Hva
Kontoplan	Risiko for at kontoplanen ikke ivaretar ny rådmanns ønske om detaljeringsgrad og vedtaksnivå (form på vedtak, fleksibilitet, rapportering)
Kontoplan	Risiko for at struktur/oppbygging ikke ivaretar behovene for ny kommune (en stor kkommune har sannsynligvis en kontoplan som ivaretar behovene enn hva tilfellet vil være for mindre kommuner)
Skygebudsjett	Viser summene ved å slå sammen budsjettene for nåværende kommuner. Grunnlag for budsjettarbeid for ny kommune, mulighet for å bli kjent og modne mht «måltall» og profil på kommende budsjett Egnet til å synliggjøre likheter og ulikheter mellom kommunene
Budsjettrammer	Rammene for første budsjettsak, inkl driftsnivå, investeringer/finansiering og driftsresultat (handlingsrom)

Opprydding

Kan starte i opprinnelige kommuner så snart vedtak om sammenslåing er gjort, uavhengig av systemvalg, organisering og ledelse

- Kontoplan, samarbeid lønn og regnskap

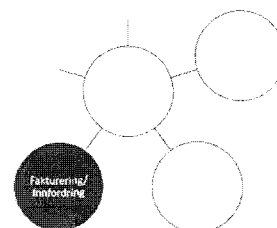
3.4 Fakturering og innfordring kommunale krav

Viktigst!

1. Korrekt grunnlag for utgående fakturaer (varenummer, kontonummer)
2. Kunderegister

Samarbeidspartnere

- Kommunalområdene

Tema	Hva
Varenummer	Oversikt over hvilke varenumre som er i bruk i dagens kommuner, og hvilke som er nødvendige for ny kommune
Betalingsterminer og forfallsdato	Eks kommunale avgifter, antall terminer Beslutninger om forfallsdatoer
Praksis for innkreving	Innfordring egen regi eller bruk av ekstern inkassator
Avklaring av forsystemer i ny kommune	
Gebyrregulativ	Må utarbeides og vedtas før sammenslåing

Opprydding

Kan starte i opprinnelige kommuner så snart vedtak om sammenslåing er gjort, uavhengig av systemvalg, organisering og ledelse

- Utestående krav, avskrivninger, tapsføring
- Rydde i reskontro

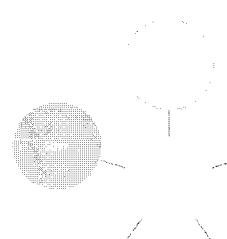
3.5 Skatt

Viktigst!

1. Høy kvalitet på innfordringen
2. Opprettholde kontrollfunksjon – bokettersyn og kontroll

Samarbeidspartnere

- Skatteetaten, SITS

Opprydding

Kan starte i opprinnelige kommuner så snart vedtak om sammenslåing er gjort, uavhengig av systemvalg, organisering og ledelse

- Utestående/avskrivninger/tap
- Rydde i reskontro

3.6 Annet - økonomiområdet

- Forsikring personal og tingskade
- Utestående fordringer, rydde i «gamle krav»
- Avklare innfordringsordning (egeninnkasso eller ekstern)
- Terminer og forfallsdato for ymse kommunale krav
- Utlønningsdato i ny kommune, hvis ulik i dagens
- Bankavtale
- Kommunenummer

4 Tema som ikke er innenfor økonomiforvaltningen men som har stor betydning

Tema	Hva	Mer informasjon
	Regjeringens nettside for kommunereformen – lenker til flere veiledere	https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/id751048/
IKT	<p>Risiko knyttet til at alle programmer skal konverteres på en gang: – risikerer man å miste data?</p> <p>Risiko for at de gamle kommunene ikke har tilstrekkelig oversikt over IT-systemene sine</p> <p>Risiko for at virksomhetsarkitekturen ikke er tilpasset ny kommune og nye valg (serverløsninger, back-up, lagringskapasitet, AD)</p> <p>Risiko for at en ikke har risikovurdert dette tilstrekkelig</p> <p>(Avtaleforhold håndteres nedenfor)</p>	<p>FØR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kartlegging og fullstendig oversikt over alle IT systemer. - Beslutning om hvilke systemer som skal benyttes i ny kommune - Anskaffelse IT system, se eget område. - Klargjøring av fagsystemer og rapporteringslinjer i IT systemene, slik at forsystem og undersystem produserer data til hovedsystemene (faktura, regnskap og lønn hovedsakelig) fra dag 1. <p>ETTER:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kvalitetssikring av systemene etter at de er i igangsatt. Kontroll løpende ved feil, men utvidede månedlige kontroller i startfase. <p>KRITISKE SUKSESSFÅTØRER</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kartlegging så tidlig som mulig etter at vedtak om sammenslåing er gjort - Klarhet i ansvar mtp beslutninger, økonomi, involvering og implementering
ARKIV	<p>Risiko for:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mangler i avsluttede arkiv i gamle kommuner - Fare for informasjonstap i oppstart nytt arkiv - Oppsett for sikre at personsensitive opplysninger ivaretas på korrekt måte (oppsett av arkivsystemet og registrering av saker) 	<p>FØR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avklarte rutiner for arkivering av post, dokumenter og beslutninger i prosjektperioden - Avklare depotordning - Kartlegge arkivløsninger i nåværende kommuner, evt ulike arkivløsninger og praksis - Arkivverkets veileder: http://www.kommunereformarkiv.no/veileder/ - Arkivområdet må være klart fra dag 1 i ny kommune.

Tema	Hva	Mer informasjon
		<p>ETTER:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overføring av historiske/tidligere arkiv til nytt arkiv - Evt digitalisering av tidligere papirarkiv <p>KRITISKE SUKSESSFaktorER:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Velge ny arkivløsning tidlig nok
<p>AVTALER OG ANSKAFFELSE R</p>	<p>Risiko knyttet til behovet for å komme ut av inngåtte avtaler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nødvendig kompetanse til å håndtere det korrekt? - økonomisk risiko - oversikt over alle avtalene sine? <p>Risiko for at ny kommune ender med ikke-optimale IKT-løsninger (tidsnød kan innebære at eneste praktiske mulighet er å videreføre og utvide en eksisterende avtale innenfor rammene av lovverket fremfor å anskaffe ny og bedre løsning for ny kommune)</p> <p>Risiko for at en ikke har risikovurdert dette tilstrekkelig</p>	<p>VEILEDERE:</p> <p>https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/veileder-i-reglene-om-offentlige-anskaffelser-i-forbindelse-mtp-kommunereformen/id2467741/</p> <p>https://www.regjeringen.no/globalassets/1e3051101f004057a916a0743b753004/veiled-er-anskaffelse-regelverket-kommunereform.pdf</p> <p>FØR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle eksisterende avtaler må kartlegges. Handling i forhold til oppsigelse for de avtaler dette er aktuelt for. - Klargjøring av hvilke avtaler som er ønskelig å avvike, utvide/videreføre. Særlig aktuelt for IKT mtp anskaffelser og tidsperspektiv - Kartlegging av behov for nye avtaler, reforhandling eller utvidelse av eksisterende avtaler. - Inngå sentrale avtaler på vegne av ny kommune - Sikre at regelverk om offentlige anskaffelser overholdes
<p>HR/ARBEIDSGIVER-POLITIKK OG LEDELSE</p>	<p>Risiko for at utrygghet og usikkerhet tar oppmerksomhet bort fra oppgavene som skal utføres i fbm sammenslåing</p> <p>Risiko for at organisering og ledelse av kommunalområder og stabsfunksjoner forsinkes slik at man ikke kommer i gang med de konkrete delprosjektene og forberedelsene</p> <p>Risiko for at ledere i gammel og ny kommune ikke samhandler til beste for</p>	<p>VEILEDER:</p> <p>http://www.ks.no/globalassets/vedlegg-til-hvert-fagomrader/sluttrapport-arbeidsgiverpolitikk-i-kommunesammenslainger.pdf?id=1015</p> <p>FØR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informasjonsskriv/kommunikasjonsplan til ansatte i ulike nivåer/sektorer

Tema	Hva	Mer informasjon
	ny kommune	<ul style="list-style-type: none"> - Sette ny struktur for kommunen, tilsette ledere og ansatte - Utarbeide og vedta omstillingsavtale med nødvendige vedlegg og verktøy - Avklaring omkring nedbemanning og fristilling - Nye arbeidskontrakter <p>ETTER:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Endringsledelse – få ny organisasjon til å fungere - - Vurdere ny struktur opp mot mål, behov for tilpasninger/andre endringer? <p>KRITISKE SUKSESSFaktorER:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informasjon om prosessen - Dialog med tillitsvalgte
INTERN-KONTROLL	<ul style="list-style-type: none"> - Klarer kommunene å opprettholde en tilfredsstillende internkontroll i overgangsfasen mot sammenslåing? - Er det ting i sammenslåingsprosessen som medfører en svekkelse/utfordrer internkontrollen? Bytte av stillinger, doble stillinger i en periode, mister man kontinuitet/kompetanse? Er internkontrollen tilstrekkelig dokumentert til at den kan videreføres til andre og inn som bidra til ny kommune? - Etableres det internkontroll som ivaretar ny struktur i ny kommune? 	<p>FØR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kommunene må sikre trygg og forsvarlig drift i egen kommune frem mot sammenslåing. Vurdere om det er behov for endring i eksisterende internkontroll som følge av den vedtatte sammenslåingen (økning/reduksjon avhengig av felt/sector). - Etablering av ny internkontroll ut ifra ny organisering i kommunen. <p>ETTER:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Internkontroll er en kontinuerlig jobb – kommunen må sette seg et mål om utvikling av internkontroll og hvor den ønsker å være på f.eks modenhetsskalaen innen gitte frister.
Selskap og eierskap		<p>FØR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kartlegge kommunenes eierinteresser - Vurdere hva ny kommune ønsker ifht eierskap - Mange IKS'er har et års oppsigelse på deltakelse, og dette bør derfor gjøres så snart som mulig.

Tema	Hva	Mer informasjon